

Kweekverslag van de Europese Pestvogel (Bombycilla garrulus)

Beknopte inleiding

De pestvogel is een soort die zich het meest op zijn gemak voelt in gemengde bossen in delen van Noord Europa, Azië en Noord-Amerika. Van de pestvogel zijn mij drie soorten bekend:

- 1 de Europese Pestvogel (*Bombycilla garrulus*)
 - 2 de Japanse Pestvogel (*Bombycilla japonica*)
 - 3 de Ceder Pestvogel (*Bombycilla cedrorum*)
- Alle drie soorten zijn zeer verschillend van kleur en tekening.

De Europese Pestvogel is bij ons een invasievogel die ons vooral in ons landje kunnen waarnemen als er strenge omstandigheden zijn in het hoge noorden van Europa en daar voedseltekort ontstaat. Men ziet ze dan altijd in hele zwermen bij elkaar bij ons in de bomen en struiken om zich te goed doen aan de diverse soorten bessen. Het uiterlijk van de mooie en sterke pestvogel kunt u bekijken op de foto's, want hoe ik ook mijn best zou doen om deze schoonheden te beschrijven, ik zal de pracht die deze vogel bezit altijd tekortdoen. Dus graag

verwijs ik u naar de foto's want ik heb wel eens gehoord dat één foto meer kan zeggen dan duizend woorden, Nou geef uw ogen de kost zou ik zeggen want ik heb er weer een paar voor u.

Het is een vruchten- en insectenetende soort, die in de broedtijd een mooi omvangrijk komvormig nest bouwt dat kan bestaan uit dunne twijgjes van de dennenboom of berk, mos soorten, grassen en soms afgewerkt met dierlijke haren of veren.

In het nest legt de pop gemiddeld 5 eitjes welke best groot van stuk zijn. De basiskleur is grijsachtig blauw; ze zijn bedekt met vele roodbruine of zwarte stippen of vlekjes.

Broeden doen ze ongeveer 14 dagen en als de jongen zijn uitgekomen worden deze vooral in de eerste dagen gevoerd met insecten. Als alles goed verloopt dan kunnen de jongen op een leeftijd van ongeveer 15 dagen oud zich opmaken voor de grote sprong uit het nest.

Er kunnen meerdere nesten grootgebracht worden als de omstandigheden dit toelaten en dan moet u vooral denken aan de winter die vroeg al laat zijn inval doet en of het eerste broedsel ook daadwerkelijk groot is gekomen.

Kweek:

Deze vogelsoort stond, toen ik eraan begon, lang geleden te boek als zijnde niet of moeilijk te kweken. Laat dat dan precies een prikkeling waarvan ik ga denken; 'laat ik het eens proberen'.

Zogezegd zo gedaan, op zoek naar een koppeltje en ja hoor; al vrij snel was het raak en kwam ik in het bezit van een koppel vanuit België en eentje uit Nederland bij een kweker die woonde in Huissen.

Bij aankoop van het Belgische koppel kreeg ik van die kweker het advies om de pestvogels preventief te kuren met Baycox en hen een antiwormmiddel te geven en ze zo steriel als mogelijk te huisvesten vanuit het hygiëne oogpunt. Want zoals u waarschijnlijk wel weet

hebben ze een vrij dunne en snelle ontlasting. Dus geen bomen of planten die bevuild konden worden, geen volle grond. Nee een makkelijk schoon te maken verblijf met een kale betonvloer en kale wanden.

Ik heb al zijn adviezen in de wind geslagen en het anders gedaan. Ik wilde u alleen dit meegeven, niet onthouden. Het is aan uzelf ons te handelen waarvan a denkt dat goed is.

De kweker had jaarlijks succes met de kweek van pestvogels dus onzin was het niet wat hij vertelde. Het is alleen zo dat ik niet van steriele kooien houd en dacht 'misschien kan het ook anders en heb dit gewoon uitgeprobeerd.

Omdat ik altijd van mening ben dat er meerdere wegen naar Rome leiden. Ik zal u berichten over het koppel uit België want dat koppel kwam tot actie. Het Nederlandse koppel heeft nooit aanstalten gemaakt in al die jaren dat ze bij mij gezeten hebben.

Het waren overjarige vogels en ik kan duidelijk zien dat het een man en een pop betrof. De man was intensiever van kleur op alle kleuonderdelen van het bevederde lichaam en hij had overduidelijk grotere kuifveren, Man en pop tegelijk in de volière gedaan welke een afmeting had van 2,5m x 2,5m hoog. Deze volière was aangeplant met lage struiken en in beide hoeken een conifeer om de nodige schuilmogelijkheid te bieden en de nodige insecten aan te trekken. De beplanting was niet overdreven aanwezig en er was veel ruimte voor de vogels om te vliegen. Dus beplant maar wel open.

De vogels waren al vrij snel vertrouwelijk naar mij toe en het werden rustige vogels die weinig actief waren over dag maar in de schemer volop actief met insecten vangen zoals muggen en motten of gewoon een stukje vliegen In de volière.

Ik wist van deze soort dat het "late" vogels zijn en had dus eind mei pas nestmateriaal aangeboden en nestgelegenheid aangebracht in de volière zoals een goudvinkkapelletje en tenenmandjes. Die bevestigde ik in de coniferen en ook een groot model tenen korf.

Het nestmateriaal bestond uit kokosvezel en een gedeelte uit de zak Sisalfibre met daarin een mix van dierlijke haren etc. Verder gaf ik nog dunne twijgjes van berk en dennenboom en plantendelen zoals gedroogde grashalmen.

Vrijwel meteen ging de pop aan de slag met het sisal en de andere materialen; de man was nog niet in goede broedconditie, Hij oogde lui en toen ik de vogel uitving om te kijken wat er mankeerde voelde ik al aan de vogel wat het probleem was. Hij Was veel te vet.

Deze man was dus precies geworden waarvoor ze mij gewaarschuwd hadden. Ben je er te goed voor dan worden ze te vet en komt er niks van kweken terecht, zo luidde de waarschuwing. Ik had gelijk de man in een aangrenzende volière gezet en op rantsoen, verder deed ik extra mijn best de vogel in beweging te krijgen door vaker in zijn kooi te komen zodat hij op de vleugels ging.

Het rantsoen wat hij kreeg was wat universeelvoer, wat hij wel at maar niet echt graag en water. Dus geen meelwormen, buffalowormen, eivoer met daarin diepvries pinky's, wasmotten (zeer vet), krekels of sprinkhanen, gevangen weideplankton, bessen fruit of beo-korrels etc., etc. meer.

Na een paar dagen zag ik de verandering al bij de man doorzetten, hij was actiever geworden overdag en omdat "honger" had ging hij achter elk vliegend insect aan wat er In zijn kooi kwam. Wat hem ook vooral activeerde was dat hij niet bij zijn vrouwtje kon en die maar wat graag haar contactgroep liet gelden en riep dat ze "er" klaar voor was.

Aan het gedrag van de man kon ik zien dat hij broedrijp aan het worden was. Hij blies zijn veren op en leek wel een Michelin-mannetje, maar dan op de juiste manier maakte baltsgeluidjes en deed daar bewegingen bij. Ik zag bij de pop dat zij in een goudvinkkapelletje een mooi nestje gedraaid had, ik vreesde dat zij heel snel gereed zou zijn met het bouwen en tot eieren leggen over zou gaan, wat doe je dan? Juist de man erbij. Wat een feest omdat dan te zien zeg, van schuwheid of schaamtegevoel was geen sprake, Beide vogels baltsten er flink oplos waar ik bij stond. Het baltsen bestond er uit dat beide vogels de veren uitzetten en zich groot maakten, geluidjes maakten, elkaar voerden en ze draaiden in combinatie met buigbewegingen om elkaar heen. Je zag een honderd Procent paring en het viel mij op dat ze voor de daadwerkelijke daad ook de tijd namen.

Ik had er een goed gevoel over, Maar dit bleek ongegrond te zijn want toen er eieren werden gelegd in deze eerste ronde en ik deze controleerde bleek dat alle 5 in totaal gelegde eieren onbevruucht waren. Op zich niet leuk maar het was ergens wel te verwachten. Het was hopen dat er nog een tweede ronde zou komen. Voor de tweede ronde zag het er eerst ook niet zo best uit. Man en pop leken wel niet meer in elkaar geïnteresseerd te zijn. Er moest iets gedaan worden en er moest een nieuwe impuls komen. Met voer kon dit niet meer want dit was af op zijn top. Wat ik wel deed - en ik denk dat dit uiteindelijk ook mee heeft geholpen aan de totstandkoming van de tweede ronde - was het volgende: ik had het gemaakte nest uit het tenen mandje verwijderd en nestmateriaal zo aangeboden dat ze er niet omheen kon. Ik legde het nestmateriaal half op de voerbak. Dit moesten ze dan beroeren om bij het eten te komen. Mijn trucje lukte.

Als de pop ging eten dan bewoog het nestmateriaal en dat gaf een stimulans aan de man die gewoon dacht van, hè mijn vrouwtje wil wel weer beginnen en zijn reactie was dus baltsgedrag zowel in beweging als in geluid. Waarop vervolgens de pop weer reageerde van hé mijn mannetje Is er klaar voor. Soms zijn ze best wel handig die kwekerstrucjes.

Ronde twee werd ook weer gestart met nestbouw van de vogels in het eerder verkozen goudvinkkapelletje. Ook nu weer was de pop de daadwerkelijke bouwer en deed de man vooral nestmateriaal aandragen in zijn bek om het vervolgens naast het nest te deponeren. Of dit gedrag bij de man onkunde was of gewoon zo hoorde bij de taakverdeling, hij aandrager en zij aandrager en bouwer, dat kan ik u niet vertellen. Wat ik u wel kan vertellen is dat zij zeker van een nest maken een serieuze aangelegenheid maakte. Met andere woorden er wordt geen half werk afgeleverd.

In ronde twee werden nu 6 vrij grote groen blauwgrijsachtige, met daarop stipjes die varieerden van lichtbeun tot zwarte kleur gelegd. Eieren had ik niet geraapt op 7 dagen en het laatst gelegde ei controleerde ik de eieren. Jawel hoor, Ik zag bevruchte eieren. De vogels waren trouwens In het geheel niet in paniek als Ik de volière binnenstapte en nestcontrole deed, iets wat ikzelf toch altijd weer een geruststellende gedachte vind voor als geringd dient te worden,

Wat de pop wel deed was het nest beschermen door middel van in mijn vingers pikken en zo mij duidelijk te willen maken dat het haar jongen waren.

Wat ik u ook dien te vermelden Is dat ik opdat moment zeer gelukkig was met een oer Hollandse zomer; te koud, te winderig en te nat voor de tijd van het jaar. Ik heb nog nooit zo genoten van dat slechte zomerweer dan toen. Van pestvogels Is het algemeen bekend dat zij zeer slecht tegen warmte kunnen. En dat juist om die reden vaak de jongen die in de volières gekweekt worden op een wat jongere leeftijd het loodje leggen. De pop heeft het dan te warm en gaat van het nest af. Juist dan krijgen de jongen het weer koud en kunnen sterven. Ook met dat gegeven In het achterhoofd had ik hun een volière gegeven die vrij donker en beschut was en omringd met hoge coniferen aan de achterkant en zijkanten van de vollere. Op de dag van uitkomen

van de, jongen zag ik eierschalen leggen zowel in de voerbak als in de waterbak. Even gekeken en geteld en ik kwam uit op vier jongen. Geheel kaal en wat opvalt, is de grootte van de snavel ten opzichte van het lichaam. De binnenkant van de snavel Is mooi felrood van kleur. Nu werd het pas echt spannend want de pop zat nog vaster op het nest. Als dat ze al deed en ze kwam er de eerste 5 dagen alleen echt vanaf om zich te ontlasten. Alles viel of stand dus bij dit koppel met het verantwoordelijkheidsgevoel van de pestvogelman. Ik kijken en observeren en nog eens kijken, de man deed zijn plicht maar om nu te zeggen hij gaat ervoor nee, dat vond ik op dat moment niet. Wat ik ook zag Is dat de man alleen eigenlijk de pop voerde met diepvries pinky's en ik was er allerm minst gerust op, dat de jongen op basis van pinky's alleen groot zouden komen. Diezelfde avond nog eens gekeken en ik zag de man actief zijn als nooit tevoren. Hij was druk bezig met langpootmuggen

vangen die schijnbaar toen hun hoogtepunt hadden in de vrije natuur en daarom veelvuldig aanwezig waren en afkwamen op de verlichting die in de kooi hing.

Dit wetende de volgende dag mijn schepnet gepakt en op jacht naar langpootmuggen. Op zich was dat een klusje van niks want ik weet een plek vlak bij mij in de buurt met een aangeplant loofbos en tussen die bomen staat alleen hoog gras. In dat hoge gras schuilen de langpootmuggen overdag (althans op die plek wel). Het enige nadeel was dat ik vrij veel moeite had om er in droge vorm te vangen dit i.v.m. het slechte zomer weer.

Als je de muggen vangt is het een vrij grote natte kluwen en onaantrekkelijk voor de pestvogels, maar ook daar had ik weer wat op gevonden. Ik had een emmer gemaakt met daarin een lampje van 40 watt. Deze liet ik branden met het deksel erop en op het deksel de kluwen met langpootmuggen. Door die lamp werden de langpootmuggen droog en begonnen flink te krioelen, maar omdat zij beschadigde onderdelen hadden zoals vleugels, lijfjes en pootjes was wegvliegen er niet bij.

De enkeling die daadwerkelijk nog wel opvloog werd nog aantrekkelijker gevonden en deze werd gelijk door de man verschalkt. De man kon deze actie goed waarderen en voerde de pop af en aan met langpootmuggen. Doordat hij de 'slag' van voeren te pakken had en de langpootmuggen soms op waren, ging hij gewoon verder met voeren van de luid bedelende jongen en bracht hen diepvries pinky's, hele kleine krekeltjes en buffalowormen. De jongen groeiden als kool. Op de vijfde dag heb ik de jongen geringd. De wettelijke 3,8mm ring was omkleed met een ventielslangetje.

Rond deze tijd kwam de pop ook meer en meer van het nest af en ging ik ook groter voer aanbieden in de vorm van krekels nr. 5, sprinkhanen, wasmotten en volop weideplankton waar zij het nodige nog konden uithalen.

Alle jongen waagden de sprong van het uitvliegen optie dag dat zij ongeveer 15 dagen oud waren. Man en pop waren zeer bezorgde ouders en leefden de jongen echt alles en hoewel de jongen af zelfstandig waren werden zij toch nog doorgevoerd door de ouders. Dit kwam waarschijnlijk omdat ik geen enkele aanleiding had gezien om de jongen af te vangen.

Omdat het kweekseizoen toch al op zijn eind liep besloot ik om de jongen lekker in dezelfde vlucht te laten. Deze kweek was en is misschien toch nog wel een hoogstandje want voor veel mensen blijkt het een te moeilijk te bereiken of te kweken vogel. Gelukkig zijn er op regelmatige basis kweekresultaten met de Europese pestvogel door diverse mensen behaald. Ik hoop dat de soort op zich een kans krijgt in onze tak van hobby want het is een fantastische vogel om te kweken en alles wat daar omheen hangt. Voor mijzelf was het een punt van triomf toen de vogels, jong en oud verwisselden van eigenaar, Weer ééntje gelukt die op mijn verlanglijstje stond en vervolgens maar weer opzoek te gaan naar een vogelsoort die mij aanstaat en uitdaging biedt.

Nawoord

Omdat ik een "klein" drama te verwerken kreeg op pc-gebied zijn er ook van dit kweekverslag sommige toto's voor eeuwig verloren gegaan. Ik had u dit al eens eerder verteld bij een ander kweekverslag. Gelukkig vond ik Dhr. Rene Schonewille, wellicht bij u bekend als verdienstelijk tentoonsteller, keurmeester, voorzitter en lid technische commissie van de SEC, bereid ons mij enkele foto's toe te sturen van jonge pestvogels in het nest om dit kweekverslag zo compleet mogelijk te krijgen. En omdat Rent Schonewille ook denkt, net als ik, dat er voor de Europese pestvogel wel zeker een plekje is weggelegd in onze hobby. De andere foto's zijn gemaakt door de heren Jan de Nijs, Piet Onderdelinden en mij bij mij op het hok: Ik wil bij deze Rene en de andere mensen bedanken die bereid zijn om Altijd te helpen daar waar nodig is.